

בבא קמא כה

משנה. שור המזיק ברשות הניזק כיצד?

ברשות הרבים	ברשות הניזק	נזק, נגף, נשך, רבץ, בעט
משלם חצי נזק	רבי טרפון אומר: נזק שלם	חכמים אומרים: חצי נזק
הטעם למחלוקת 1	אמר להם רבי טרפון: 1. ומה במקום שהקל על השן ועל הרגל ברשות הרבים שהוא פטור, 2. החמיר עליהן ברשות הניזק לשלם נזק שלם, ↓ 3. מקום שהחמיר על הקרן ברה"ר לשלם חצי נזק, 4. אינו דין שנחמיר עליו ברשות הניזק לשלם נזק שלם!	דיו לבא מן הדין להיות כנדון, מה ברה"ר - חצי נזק, אף ברשות הניזק - חצי נזק
הטעם למחלוקת 2	אף אני לא אדון קרן מקרן, אני אדון קרן מרגל, 1. ומה במקום שהקל על השן ועל הרגל ברה"ר – 2. החמיר בקרן ↓ 3. מקום שהחמיר על השן ועל הרגל ברשות הניזק – 4. אינו דין שנחמיר בקרן!	דיו לבא מן הדין להיות כנדון, מה ברה"ר - חצי נזק, אף ברשות הניזק - חצי נזק.

קושי: ור"ט לית ליה דיו? והא דיו דאורייתא הוא! דתניא: **מדין ק"ו כיצד? ויאמר ה' אלהי משה ואליה ירק ירק בפניה הלא תכלם שפעת ימים, ק"ו לשכינה ארבעה עשר יום, אלא דיו לבא מן הדין להיות כנדון!**

במדבר פרק יב

(יד) וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאַבְיָה יִרְק יִרְק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכְלֹם שְׂבַעַת יָמִים תִּסָּגֵר שְׂבַעַת יָמִים מִחוּץ לַמִּחֲנֶה וְאַחֵר תֵּאָסֵף:
(טו) וְתִסָּגֵר מִיָּמִים מִחוּץ לַמִּחֲנֶה שְׂבַעַת יָמִים וְהָעֵם לֹא נָסַע עַד הָאָסֵף מִיָּמִים:

תירוץ: הסבר החילוק לר' טרפון

היכא דלא מפריך ק"ו	היכא דמפריך ק"ו	תירוץ
אית ליה דיו	כי לית ליה דיו	דוגמה לכל סוג
1. התם שבעה דשכינה לא כתיבי – לא היינו חושבים שיש ימי הסגר כלל 2. אתא ק"ו אייתי ארבסר 3. אתא דיו אפיק שבעה ואוקי שבעה (אם משתמשים בדיו, יש צורך בק"ו כי לא היינו יודעים 7 בלי ק"ו)	1. חצי נזק כתיבי, 2. ואתא ק"ו ואייתי חצי נזק אחרינא ונעשה נזק שלם, 3. אי דרשת דיו אפריך ליה ק"ו. (אם משתמשים בדיו, אין צורך בקל וחומר – בכל אופן יש דין חצי נזק)	

חכמים	ר' טרפון	תסאכר שפעת ימים
שבעה דשכינה כתיבי (אפילו היכא דמפריך איכא דיו)	בא ללמד דין דיו – בלי זה, היינו חושבים 14	ותסאכר מרי'...
בא ללמד דין דיו	דאפי' בעלמא דרשינן דיו, ולא תאמר: הכא משום כבודו של משה, אבל בעלמא לא, קמ"ל	שפעת ימים



קושי 1: א"ל רב פפא לאביי: והא האי תנא דלא דריש דיו ואף על גב דלא מפריך ק"ו!

חכמים	ר' טרפון	תנא בעניין זב??
דיו בכל מקרה	דיו רק כשלא מפריך קל וחומר	אין דיו בכלל (אפילו מפריך ק"ו)

דתניא: קרי בוז מניין?

ודין הוא: מה טהור בטהור (רוק הבא מטהור) **טמא בטמא** (רוק הזב טמא)



טמא בטהור (שכבת זרע מטהור) **אינו דין שיהא טמא בטמא** (שכבת זרע של זב);
וקא מייתי לה בין למגע בין למשא

המשך הקושי: ואמאי? נימא: אהני ק"ו למגע, אהני דיו לאפוקי משא (כי שכבת זרע בטהור רק מטמא במגע ולא במשא! **אין שימוש בדיו**).

תירוץ: וכי תימא, למגע לא אצטריך ק"ו, דלא גרע מגברא טהור (מקרה שמפריך ק"ו אם נפעיל דיו ולכן לא נפעיל דיו, כשיטת ר' טרפון)

דחיית התירוץ: איצטריך, סד"א **מקרה זילף** כתיב, מי שקריו גורם לו, יצא זה שאין קריו גורם לו אלא דבר אחר גרם לו, קמ"ל!

דחיית הדחייה ובכך אפשר לחזור לתירוץ: מידי "ולא דבר אחר" כתיב?

דברים פרק כג פסוק יא

כי יהיה בך איש אֶשֶׁר לא יהיה טהור **מקרה לילה** ויצא אל מחוץ למחנה לא יבא אל תוך המחנה:

שאלה על המקור התנאי שהובא: ומאן תנא דשמעת ליה דאמר: שכבת זרע של זב מטמא

במשא? לא ר"א ולא רבי יהושע! דתניא: **שכבת זרע של זב מטמא במגע ואין מטמא במשא, דברי**

רבי אליעזר; ורבי יהושע אומר: אף מטמא במשא, לפי שאי אפשר בלא צחצוחי זיבה; עד כאן לא קאמר רבי יהושע התם - אלא שאי אפשר בלא צחצוחי זיבה, הא לאו הכי לא!

תירוץ: אלא האי תנא הוא, דתנן: **למעלה מהן – זובו של זב, ורוקו, ושכבת זרעו, ומימי**

רגליו, ודם הנדה, מטמאין בין במגע בין במשא;

קושי: ודלמא הכא נמי לפי שאי אפשר בלא צחצוחי זיבה!

תירוץ: א"כ, לתנייה גבי **זובו**, מאי שנא דקתני לה גבי **רוקו**? אלא משום דאתי מרוקו.

קושי 2: א"ל רב אחא מדפתי לרבינא: והא האי תנא לא דריש דיו ואף על גב דלא מפריך ק"ו!

דתניא: **מפץ במת מניין? ודין הוא:**

ומה פכין קטנים שטהורים בזב - מטמא במת



מפץ שמטמא בזב - אינו דין שיטמא במת;

וקמייתי לה בין לטומאת ערב בין לטומאת שבעה,

המשך הקושי: ואמאי? אימא: אהני ק"ו לטומאת ערב, ואהני דיו לאפוקי טומאת שבעה!

תירוץ: א"ל: כבר רמא ניהליה ר"נ בר זכריה לאביי, וא"ל אביי: תנא ממפץ בשרץ מייתי לה,

וה"ק: **מפץ בשרץ מניין? ודין הוא:**

ומה פכין קטנים שטהורים בזב - טמאין בשרץ



מפץ שטמא בזב - אינו דין שיהא טמא בשרץ;

אלא מפץ במת מניין?

• נאמר **כדף וצור בשרץ** מה בגד ועור האמור בשרץ - מפץ טמא בו

• ונאמר **כדף וצור במת**, אף בגד ועור האמור במת - מפץ טמא בו

ויקרא פרק טו פסוק יז - שרץ

וְכָל בָּגֶד וְכָל עוֹר אֲשֶׁר יִהְיֶה עָלָיו שְׂכַבְת זָרַע וְכַבֵּס בְּמִים וְטָמָא עַד הָעָרֶב:

במדבר פרק לא - מת

(ויט) ואתם חנו מחוץ למחנה שבעת ימים כל הרג נפש וכל נגע בְּחָלָל תִּתְחַטְּאוּ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אֲתֶם וּשְׂבִיכֶם: (כ) **וְכָל בָּגֶד וְכָל כְּלִי עוֹר וְכָל מַעֲשֵׂה עֲזִים וְכָל כְּלִי עֵץ תִּתְחַטְּאוּ:**

קביעה לגבי הגזירה שווה - **כדף וצור**: מופנה, דאי לא מופנה איכא למפרך: מה לשרץ שכן

מטמא בבעדשה, תאמר במת שאין מטמא בבעדשה אלא בכזית?

חיזוק: לאיי, אפנויי מופנה, מכדי שרץ אתקש לשכבת זרע, דכתיב: **או איש אשר תצא ודלו,**

וסמך ליה: **או איש אשר יצא ככל ערפו, וכתיב ביה בשכבת זרע: וכל כדף וכל צור אשר**

יהיה צלפו שכבת זרע, כדף וצור דכתב רחמנא בשרץ למה לי? ש"מ לאפנויי.



הרבנית מישל פורו
הדרן - קול נשי בשיח התלמודי

• hadran.org.il/he •

ויקרא פרק כב

(ד) אִישׁ אִישׁ מִזֶּרַע אֱהָרֹן וְהוּא צָרוּעַ אוֹ זֶב בְּקַדְשִׁים לֹא יֹאכַל עַד אֲשֶׁר יִטְהַר וְהִנָּגַע בְּכָל טָמֵא נָפֶשׁ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר תִּצָּא מִמֶּנּוּ שְׂכַבְתָּ זֶרַע :
(ה) אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל שְׂרָץ אֲשֶׁר יִטָּמָא לוֹ אוֹ בְּאָדָם אֲשֶׁר יִטָּמָא לוֹ לְכָל טָמְאָתוֹ :

קושי : ואכתי מופנה מצד אחד הוא!

תירוץ 1 : הניחא למ"ד מופנה מצד אחד למידין ואין משיבין - שפיר,

קושי : אלא למ"ד למידין ומשיבין מאי איכא למימר?

תירוץ 2 : דמת נמי אפנויי מופנה, מכדי מת אתקש לשכבת זרע, דכתיב : **והנאצ אכא**

טא נפא או איש אכא תצא ממנו זרע, וכתוב ביה בשכבת זרע : **וכא אכא וכא**

זרע אכא יהיה צליו שכבת זרע, אכא וזרע דכתב רחמנא במת למה לי? ש"מ

לאפנויי, והוי מופנה משני צדדין.

קושי : הניחא למ"ד דון מינה ואוקי באתרא, אלא למ"ד דון מינה ומינה מאי איכא

למימר?

תירוץ : אמר רבא, אמר קרא : **וכבסתם אכדיכס ביום השביעי**, כל טמאות שאתם

מטמאין במת לא יהו פחותין משבעה.

במדבר פרק לא פסוק כד

וְכַפֵּסְתֶּם בְּגָדֵיכֶם בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְיִטְהַרְתֶּם וְאַחֵר תִּבְּאוּ אֶל הַמִּחֲנֶה :



הרבנית מישל פרבר
הדרן - קול נשי בשיח התלמודי

• hadran.org.il/he •